

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. Vtrùm omnis actus Fidei habere debeat pro objecto formali
revelationem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

III.
Secunda
sententia
aut revela-
tionem esse
objectum
formale
Fidei.

Secunda tamen, eaque communis Theolo-
gorum sententia docet revelationem externam,
qua Deus loquitur nobis, non meram esse con-
ditionem, sed similem auctoritate Dei increa-
ta integrare unum objectum formale Fidei di-
vine: ita S. Thomas 2. 2. quest. 1. art. 1.
Caetan. ibid. art. 2. Molina 1. part. quest. 1.
art. 7. Disp. 1. Suarez hic, Disp. 3. Sect. 2.
Turrianus de Fide disp. 2. dub. 2. Becanus
ibid. cap. 1. quest. 2. Vasquez 1. 2. disp. 201.
num. 6. Coninck de Fide Disp. 9. dub. 4.
Granado hic, tract. 1. Disp. 3. Arriaga hic,
Disp. 2. Sect. 1. num. 4. & alii. Multi tam-
en putant inter utramque hanc sententiam li-
tem tantum esse de nomine. Et sane, si aucto-
ritate primae sententiae dicant omnem actum Fidei
tendere, non in solam Dei auctoritatem, sed
etiam in revelationem, eamque repraesentare,
faciunt meo iudicio quaestionem de modo lo-
quendi. Ut quid hac in re sentiam, declarem,
& vitetur quaestio de voce.

Putant non-
nulli esse
quaestionem
de nomine.

IV.
Duplex
actum Fi-
dei genus.

Notandum actum Fidei, de quo hic disputari
potest, esse duplicem. Primus est, quo res re-
velatas specificativè, & ut à revelatione distin-
ctas credimus: Secundus, per quem non solum
credimus exempli gratia Deum creasse mun-
dum, sed hoc etiam à Deo esse revelatum, ip-
samque adeo revelationem credimus. De secun-
do actu hic agemus, de primo Sectione sequente.

V.
Revelatio
propter se,
non propter
aliam reve-
lationem
gradatur.

Dico itaque revelationem immediatè, ac
propter se, & non propter aliam revelationem
credi. Ratio est: hoc enim iis, quae ad aliorum
cognitionem determinat est proprium, ut eam-
dem operâ moveant ac determinent ad cogniti-
onem sui, sicque in se, & propter se, ac sine ullo
alio objecto formali distincto cognoscantur,
alioqui iretur in infinitum. Et in hoc idem in
causis intentionalibus contingit, quod in phy-
sicis; sic enim actio & unio dum determinat ad
productionem & unionem alterius, determinat
ipso facto ad productionem & unionem sui. Sic
varia accidentia ad diversam substantiarum cog-
nitionem determinat, illa autem per se imme-
diatè, & sine ullo alio medio cognoscuntur.

Res hac
exemplis
physicis de-
claratur.

VI.
Quo pacto
revelatio
obscura pos-
sit per se &
propter se
credi.

Dices, non videtur fieri posse, ut revelati-
oni per se & propter se quis assensum præbeat, cum
sit obscura, nulli autem objecto immediatè &
propter se assentimur, quod non sit evidens, &
ex terminis notum. Respondetur argumentum
convincere, intellectum ex vi objecti præcisè non
posse à revelatione determinari ad eam creden-
dam, cum nullam habeat in se evidentiam, nec
sit quid per se notum. Intellectus ergo, non ab
objecto, seu revelatione determinatur ad assen-
sum ei præbendum, seu ad credendum Deum ali-
quid revelasse, cum id non constet, sed ad hoc
moveretur ex imperio voluntatis eum captivantis
in obsequium Fidei, & ad assensum determinantis.

Intellectus
assentitur
revelationi
ex imperio
voluntatis.

VII.
Prudens ob-
jecti propo-
siti iuvat
ad firmio-
ram assen-
sum.

Quando ergo objectum aliquod ita proponi-
tur, cum tali scilicet credibilitate, ut vir pra-
dens de eo dubitare nequeat, sed iudicet dig-
nissimum esse cui præbeatur assensus, tunc inquam
voluntas, pro eâ, quam in intellectum habet
potestate, eum ad multo firmiorem assensum
determinare potest, quam objectum, rationesque
ac motiva exigunt: sicque ipso facto quod in-
tellectus videat objectum propositum esse ex cir-
cumstantiis ejusmodi, ut merito credi possit à
Deo esse revelatum, efficere potest voluntas,
ut ei firmissimè adhaereat, & absque ulla dubita-
tione illud credat.

Vit volun-
tatis in in-
tellectum.

SECTIO TERTIA.

Verum omnis actus Fidei habere debeat
pro objecto formali revelationem.

QUIDAM, ut Sectione præcedente diximus,
ita negant revelationem divinam esse ob-
jectum formale Fidei, ut quaestionem faciant de
modo loquendi, dum nimirum non minus re-
velationem, quam auctoritatem divinam dicunt
ab actu Fidei semper attingi, imò hoc ad assensum
Fidei aiunt omnino esse necessarium. Ut ergo
faciam quaestionem de re, sit

I.
Quorundam
hac de re
Theologo-
rum senten-
tia.

Prima Conclusio: ad objecto alicui revelato
assentiendum propter auctoritatem divinam, non
est necessarium ut per actum illum attingatur re-
velatio, sed sola auctoritas, & objectum mate-
riale, quod revelatur. Exempli gratia, dicit,
seu revelat Deus se esse trinum & unum, potest
is, cui fit hac revelatio, objecto huic assentiri,
& dicere, hoc est verum, seu Deus est trinus &
unus propter infinitam auctoritatem, seu vera-
ritatem, quam eum habere cognoscit.

II.
Ad assen-
tiendum ob-
jecto revela-
to non est
necessarium
ut per illum
actum at-
tingatur re-
velatio.

Non ergo in actu signato dicit is per hunc as-
sensum, Deus est trinus & unus quia Deus dicit,
seu quia est revelatum, sed dictio illa Dei, seu
revelatio concurrat tantum in actu exercito, &
tanquam mera conditio, nec aliud hic est neces-
sarium. Quemadmodum itaque varii actus in-
tellectus concurrunt directivè ad actus tum in-
tellectus, tum voluntatis, & in actu solum exer-
cito, ita & facit hic actus dirigens ad assensum
propter solam Dei auctoritatem: & hoc existimo
licet ante actum illum detur etiam actus res-
flexus de revelatione.

III.
Revelatio
ad hunc
actum con-
currit tan-
tum in actu
exercito.

Dices: auctoritas divina ex se non est con-
nexa sæpè cum re revelata, cum negatione scilicet
Petri, magis quam cum contrario; quan-
tumvis enim Petrus non negasset Christum, Deus
posset esse verax; ergo præter auctoritatem seu
veracitatem divinam requiritur respectu assen-
tientis aliqua veracitatis cum objecto connexio,
haec autem debet esse revelatio, cum ex natura
rei veracitas divina cum objecto illo non conne-
ctatur, ergo hic assensus terminari etiam debet
ad revelationem. Concessis reliquis negatur hæc
ultima consequentia: concedo itaque requiri
connexionem seu unionem veracitatis Dei cum
re revelata, & unionem hanc esse revelationem;
nego tamen assensum illum, quo quis hic & nunc
objecto revelato assentitur propter divinam au-
thoritatem debere terminari ad revelationem;
quamvis enim revelatio ad hunc assensum sit ne-
cessaria, concurrat tamen solummodo in actu
exercito, & per modum conditionis, sine qua
intellectus in actum illum prodire non posset.

IV.
Revelatio
concurrans
in actu exer-
cito est suffi-
ciens unio
auctoritatis
Dei cum
objecto re-
velato.

Urgebis: Credo Deum esse trinum & unum,
creasse mundum, &c. quia sunt revelata, ergo
revelatio partialiter terminat actum, & integrat
unum objectum formale cum auctoritate divina.
Contra, sic etiam Deus amatur quia videtur,
ignis comburit quia approximatur, & tamen nec
visio terminat actum illum amoris, nec approxi-
matio comburit, sed est mera conditio, ut ignis
comburat, necessaria. Unde, ut notant Philo-
sophi, nulla particula sunt magis fallaces, quam
qua, ut, quia, & similes, quæ etsi voce tenus
causam & rationem formalem sonent, sæpè ni-
hilominus tantum reduplicant conditionem. Sic

Revelatio
in hoc casu
ad assensum
concurrat
merò ut con-
ditio.

V.
Particula
quia sæpè
denotat su-
am condi-
tionem.

Tom. II.

Particula
Ite sage de-
notat solam
conditionem.

nihil apud Philosophos frequentius, quam ignis ut approximatus comburit, cum tamen hic, ut constat, particula ut solam denotet conditionem. Idem etiam est in presenti de particula quia, quæ licet innuere videatur objectum formale, solum tamen significat conditionem; nam sicut ubiectio in igne est approximatio materialis & physica, ita hæc revelatio est approximatio intentionalis, & reddit objectum revelatum præsens intellectui.

VI.
Actus assen-
suum ob so-
lam aucto-
ritatem di-
vinam, esse
actus Fidei.

Secunda Conclusio: Prædictus actus, qui posita revelatione assentiretur propter auctoritatem divinam, ita ut revelatio ab assensu illo non attingatur, esset actus Fidei. Probat: fertur enim in objectum ob auctoritatem alterius, & ob motivum objecto planè extrinsecum. Dices, hic actus esset scientia, evidens enim est Deum esse suam auctoritatis, & infitè veracem. Respondeo: foret quidem scientia, si clarè constaret Deum hoc habere pro objecto suæ scientiæ: cum autem hoc non sit evidens, sed solum obscure cognitum, nempe per revelationem, similiter non est evidens ita se habere objectum propositum, sicque actus ille non est scientia, sed fides.

VII.
Ad hunc
actum re-
quiritur pia
affectio.

Probat conclusio secundò: ad hunc namque actum requiritur pia affectio, per quam voluntas intellectum determinet ad assensum illi objecto ob divinam auctoritatem præbendum, ergo non est evidens, objectum ita se habere, sic enim ex motivis intrinsicis intellectus ad hoc determinaretur, rei scilicet evidentiæ convictus, ergo hic assensus est actus Fidei. Confirmatur: est siquidem actus virtutis Theologicæ, cum directè feratur in auctoritatem, seu veritatem divinam, imo perfectiùs habere videtur rationem virtutis Theologicæ, quam ille actus, qui pro objecto formali simul cum divinâ veracitate haberet revelationem, quæ est aliquid creatum: cum ergo non sit actus Spei, nec Charitatis, hi quippe actus ad voluntatem pertinent, esse necessariò debet actus Fidei.

Hic assensus
est actus vir-
tutis Theo-
logicæ.

Tertia Conclusio: non obstantibus tamen iis, quæ de huiusmodi actus possibilitate hæcenus diximus, qui nimirum suppositâ revelatione, non ad hanc, sed ad solam Dei veracitatem terminatur, nihilominus Fides nostra de factò, non ad veracitatem tantum, sed etiam ad revelationem terminatur, eamque simul cum divinâ auctoritate habet pro objecto formali. Ratio est; passim namque in Scripturâ dicimur credere Prophetis, eorumque verbis Fide divinâ. Sic Joannis 5. vers. 46. dicit Christus: Si crederetis Moysi, crederetis forsitan & mihi: Sic Exodi 14. vers. 31. habetur: Crediderunt Domino & Moysi servo ejus; hæc autem & similia denotant Prophetarum dicta, seu testimonia fuisse simul cum divinâ auctoritate objectum etiam formale illorum actuum, & partialiter movens ad assensum.

VIII.
Fides nostra
de factò non
auctori-
tatem Dei
tantum, sed
etiam reve-
lationem
habet pro
objecto for-
mali.

Nec obstat quod opponunt aliqui, Fidem scilicet esse virtutem Theologicam, ac proinde non debere habere revelationem pro objecto, utpote quæ est quid creatum. Hoc inquam non obstat, ad virtutem quippe Theologicam sufficit quòd habeat pro objecto formali Deum, seu aliquid increatum, divinam scilicet veracitatem, quantumvis etiam habeat pro objecto formali revelationem: sicut postea ostendemus Spem etiam pro objecto habere aliquid creatum: & quoad objectum materiale contingit frequentissimè Fidei, quæ pro objecto materiali sepius habet aliquid planè creatum, ut Cainum occidisse Abelem, &c.

IX.
Quamvis
Fides par-
tialiter ter-
minatur ad
revelatio-
nem, est
tamen per-
fectè virtus
Theologica.

quamvis, ut numero septimo dixi, perfectiùs rationem virtutis Theologicæ fortiretur actus ille Fidei, qui ad solam Dei veracitatem terminaretur, & revelationem haberet pro merâ conditione.

In hoc ergo actu, qui & ad divinam auctoritatem, & ad revelationem terminatur, objectum formale principale est auctoritas, revelatio verò est objectum formale minus principale. Non tamen rectè loquuntur ii, qui revelationem hic aiunt esse instrumentum, quamvis enim, ut dixi, minus principaliter concurrat, nihilominus non agit supra suas vires, cum namque sit locutio Dei, non est supra ejus virtutem, sed planè ei connaturale movere ad actum Fidei circa objectum materiale, quod proponitur credendum.

X.
In hoc actu
objectum
formale
principale
est auctori-
tas divina,
minus prin-
cipale reve-
latio.

SECTIO QUARTA.

Quenam revelatio possit esse objectum formale Fidei.

DIXIMUS Fidei nostræ partiale objectum formale esse revelationem divinam: nunc ergo ulterius inquirendum, quam hæc esse debeat revelatio, publica scilicet, an privata: quæ in re, ut in aliis plerisque ad materiam de Fide spectantibus, non levis est inter Theologos disceptatio.

I.
An sit ne-
cessarium
ut revelatio
sit publica.

Rejiciendum vero hic in primis hæreticorum nostri temporis figmentum, qui ut iudicium Ecclesiæ subterfugiant, sibi quæ arbitratu suo Fidem forment, & articulos credendos vel admittant pro libitu vel respuant, ad privatos spiritus, secretasque revelationes à Deo ipsis peculiariter, ut aiunt, factas confugiant, & hoc pacto sibi quisque est regula Fidei, dumque omni doctrinæ vento circumferuntur, mirum est in quot quamque sædos errores prolabantur, nec absurda tantum credant, sed pugnantia, Deumque, magistrum veritatis, falsitatis auctorem indignum sanè in modum faciunt.

II.
Hæretico-
rum privatus
spiritus
ipso est pro
regula Fi-
dei.

Nonnulli itaque ex orthodoxis veram inter & falsam, certam & commentitiam revelationem non discernentes, ut ab hoc errore quam longissimè recedant, nullam omnino revelationem secretam, quantumvis prudentem, si tamen homini privatim fiat, existimant posse esse objectum formale Fidei divinæ, seu illius, quæ reliqua Fidei mysteria à Deo revelata credimus, sed ad hanc requiri aiunt, ut per Prophetas vel Apostolos, aliisque publicos Ecclesiæ ministros proponatur: ita Sotus lib. 3. de Gratiâ, cap. 2. Canus lib. 12. de locis Theol. cap. 3. Caietanus hic, art. 1. & quest 5. art. 3. Valentia hic, punc. 1. §. 5. Lorea hic, dub. 5. idem docet Magister in 3. dist. 23. & alii. Dicunt proinde hi auctores, quando huiusmodi revelationes Sanctis privatim fiunt, non assentiri eos rei revelatæ per Fidem divinam, sed vel per prudentiam infusam, vel donum prophetiæ, vel denique per speciale auxilium, quod ad actum à Fide divinâ distinctum determinet.

III.
Aliqui nul-
lam omnino
revelatio-
nem priva-
tam assensu
posse esse
objectum
formale Fi-
dei.

Existimo nihilominus revelationem privatam, ritè propositam, sufficere ad objectum formale nostræ Fidei. Hæc communior est inter recentiores sententia: eam tenet Vega in Trident. lib. 9. cap. 3. Catharinus Apologia de certitudine gratiæ, Vasquez 1. 2. Disput. 2. 0. cap. 4. Suarez

IV.
Revelatio
alicui pri-
vatim facta
sufficit ad
objectum
formale Fi-
dei divinæ.